

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasovu, piati mare Nr. 22. — „Gazet'a" ese:
Jof'a si Duminec'a.

Pretiul abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
3 fl. v. . — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu seu
28 franci.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunciurile:
un'a serie garmondu e cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscrise nu se
retransitu.

Anulu XLI

Nr. 96.

Duminica, 15|3 Decembre

1878.

Mirriul romanu.

Brasovu, 14 Decembre 1878.

Program'a ministeriului romanu reconstituitu, pe care o publicam mai in josu, ne arata in puncine cuvinte marea problema, ce astépta inca, resolvarea ei multiamitóre dela patriotismulu, intelepciunea si abnegatiunea tuturor ómenilor de statu din Romani'a, fara distinctiune de partida. Acuma dupa ce statulu romanu a esit u cu onore si gloria din gravele complicatiuni ale acestoru doi ani din urma, trebuie se se incépa opera consolidare interioare, care asemenea este fórtă dificila si impreunata cu multe si grave pericule pentru poporulu romanu. Este c'unu cuventu necesitate de-a restabili odata, cumu dice program'a, sub scutulu legei si alu libertathei, pacea interna, astfeliu, ca organismulu statului se nu sia espusu in fiecare momentu a fi sguduitu de luptele intestine intre diferitele partide ale tierei. Astadi, candu Romani'a a devenit independenta, candu esindu de sub tutel'a marilor poteri, trebuie se se garanteze ea insasi pe sine, se recere mai multu cá ori-candu, cá vieti'a interioara a statului se fia pusa pe base mai solide si mai durabile.

Vediendu-se din töte partile necessitatea acésta imperiósá s'ar' crede, ca nu este asia greu de ai corespunde, ca c'unu gradu óre-care de patriotismu si de bunavointia s'ar' poté lecui in curéndu töte neajunsele, de cari este inca bantuita tiér'a in intru. Dér' dorere, ca nu este asia. Ori-catu de multa amu recunóisce, ca Romani'a a progressatu in diecenile din urma cu pasi gigantici pe töte terenele vietiei de statu, nu potemu merge asia departe se credemu, ca processulu freméntarilor dintr-o diferitele partide si-ar' fi aflatu pentru totdeaun'a finitulu, acuma la intrarea tierii in nou'a fasa a independentii.

Acésta independentia impune Romaniei dupa cumu scimu unele indatoriri, cari sunt de natura de a complicá mai multu decatu a usiorá problema cea mare a pacei interioare. Peste puçinu se voru intruni Camerele de revisiune, cari voru avé a modifica art. 7 din constitutiune, prin care modificare se se satisfaca asteptarilor Europei de a vedé participandu la drepturile politice pe toti locuitorii Romaniei fara deosebire de religiune. Inca de acumá se manifesta tendintie in tiér'a, cari au de scopu a merge in modificarea constiutiunei multu mai departe, decatu recere situatiunea creata prin tractatulu dela Berlinu si a restringe libertatile, de cari se bucura tiér'a de vreo douedieci de ani incóce. Numai trebuie se o spunem, ca aceste tendintie sunt fórtă periculóse pentru viitórea desvoltare pacinica interioara a Romaniei.

Doue partide mari se combatu necurmatu cu inversiunare intreolalta. Partid'a liberala si aceea a conservatorilor. Déca aceste doue partide ar' fi compacte in töta privint'a, ar' fi mai lesne pentru amendoue si pentru tiéra, dér' ele se compunu mai multu seu mai puçinu dintr'unu siru de grupuri si fractiuni, cari tindu a deveni datatore de tonu, si prin acésta aducu de multe-ori mari conturnari in vieti'a constitutionala a statului. Indilele din urma s'au vediutu chiaru semne, ca voiesce a se formá din diferite grupuri o noua partida, care pare a avé de scopu a luá o positiune centrala intre liberali si conservatori.

Cabinetulu reconstituitu vá avé dér' a se luptá cu mari dificultati pana ce va poté realisá nobilulu scopu alu multiamirei tuturor, alu pacei interne, „singurulu mediulocu de a intari positiunea Romaniei independente si de ai castigá in modu constantu sympathiele si bunavointia statelor europene."

Impregiurarea, ca problema acésta a fostu luata de catra unu cabinetu, a caruia siefu este energiculu si patrioticulu ministru Ionu Bratianu

ne indreptatiesce inse a sperá, ca'i va succede macaru in parte ceea ce si-a propus. Geniul, care a condus stindartele victoriose ale armatei romane pe campulu de lupta, va insuflá si barbatilor de statu ai Romaniei in momentele critice ce-i mai stau inainte, acelu, patriotismu curat, care pune interesul tieri inaintea tuturor celor latle interese.

Din delegatiunea austriaca.

In siedinti'a delegatiunii austriace din 6 Decembrie cuventara toti ministrii comuni imperiali de-a-rendulu unulu dupa altulu. Ministrulu imperialu br. Hoffmann dice: Dr. Herbst a accentuatu, ca statulu austro-ungaru are trei ministri de financie, cari se intr'unescu in doue principii, se nu se dénici unu banu fora de folosu, si creditulu statului se nu se stirbeze de feliu. Herbst lamuresce mai incolo situatiunea finanziara austriaca si russesca, dér' i-a scapatu din vedere, ca in Russi'a nu este renta. Numai harthiile nóstre hypotecari se potu cumperá cu harthiile russesci, si in privint'a asta Austri'a este intr'o situatiune multu mai favorabila, decatu Russi'a. Pentru cá se conservamu creditulu austriacu neatinsu, cauta se stabilim unu preliminaru acurat. Ministrulu de financie imperialu cauta se tien contu de deficitele, cari se lupta ministrii amendurorii partilor imperiului. Ministrulu comunu financialu trebuie mai antaiu se intrebe pe ministrulu de esterne si dupa aceea se se adresseze la ministrulu de resbelu, cá se védia, cu ce sume pote se-i impleinésca töte recerintiele sale ordinare si estraordinare. Ce se atinge de spesele ocupatiunei, observu numai atat'a, ca acelea se voru acoperi din venitele anuale ale aceloru tieri, ba pote se remana si unu prisosu, care se pote bine intrebuintiá pentru redicarea culturii. Noi le ducemu cultur'a si ei se aduca sacrificiile pentru realizarea ei.

Ministrulu imperialu de resbelu, comitele Byland-Rheindt: Multi au combatutu acu-si-utiunile cele nove din consideratiuni militare dicéndu, ca n'au nici o importantia militara, ba din contra ne impedeca si ingreuiaza positiunea nostra militara. Eu voi se lamurescu situatiunea din punctu de vedere militaru. Déca vomu considera litoralulu estinsu actualu alu Dalmatiae indata ne vomu convinge, ca orice atacu din partea ostica isbesce in cöst'a cea lunga a Dalmatiei, pe care numai atunci amu poté-o apará, candu ar' poté fi stapania marin'a nostra pe largulu marii, indata ce inse ar' fi silita se se retraga la Pol'a, ar' stá lucrulu catu de reu cu aperarea Dalmatiei. Noi amu intimpatu multe greutati in aperarea Dalmatiei, candu aveamu pe turci, din partea acésta, cari nu erau vecini tocmai asia de rei, dér' apoi, candu amu avé vecini pe montenegrini, seu pe serbi, atunci positiunea nostra ar' fi multu mai critica; si pana acumá au fostu vecinii acestia ómeni neodihniți, dér' atunci candu ar' pune man'a pe aceste provincii, ar' trebui se ne incor-dam su poterile, cá se aperamu Dalmati'a. Inca si altu periculu, ne ar' amenintiá, candu ar' fi vérfulu nordicu alu Bosnii in manile unei poteri dusmane, ca-ci in casu, candu am portá resbelu cu alta potere, avendu noi o armata la Isontio, ni-s'ar' poté taiá comunicatiunea totalu.

Acuma, ocupandu noi aceste provincii, positiunea nostra au luatu cu totulu alta facia, ca Drin'a ne ofera o positiune fórtă avantagiósa de catra Serbi'a, pe care o imbraçiosiamu acum'a din döue laturi, si astfeliu amu aduso in sféra poterii nostra. Drin'a infer. si Foci'a forméza o fructaria fórtă avantagiósa de catra Bulgari'a. Mai inainte Montenegro ne imbraçiosiamu noi din döue parti, acum'a lu imbraçiosiamu noi din döue parti. Acuma Dalmati'a nu ne mai este atatu de amenintiata, cu atatu mai vertosu, ca frontier'a ni-s'a mai scurtat cu 525 kilometre, si avemu unu complecsu de tieri

bine rotundit. Calea ferata din valea Moravei, peste care suntemu stapani prin positiunea nostra militara actuala, va cadé in sféra poterii nostra. Noi potem din positiunile nostra actuale militare se mergem si ofensivu asupr'a Novi-Bazarului si apoi se ne aruncam si asupr'a Nisiului. Din acésta positiune potem aperá teritoriul actualu alu Turciei in contra ori-carei poteri. Numai prin ocuparea Bosniei predominiu in privint'a geografica asupr'a Serbiei, precumu predominiu prin Transilvania asupr'a Romaniei. In faci'a evenimentelor, ce s'au desfasuratu pe peninsula Balcanilor si in Bosni'a, ne erau numai döue drumuri deschise: seu se ne fi luptat cu multe necasuri si cu mari greutati pentru stapanirea Dalmatiei, seu se ocupam positiunea Drinii. Sunt strategici teoretici, cari preferescu o positiune defensiva, dér' istoria ne invită, ca nici unu statu, care n'a luat ofensiva destulu de timpuriu, nu si-a potutu conservá stapanirea. Aceia, cari dicu, ca noi prin poterea nostra militara ne-amu fi potutu aperá, foră se fi facutu ocupatiunea, trecu cu vederea, ce influintia binefacatore si ce efectu insemnatu a produs ocupatiunea. Staturile mici vecine n'ar' fi cutedzatu se ne atace deadreptulu, dér' ele s'ar' fi folositu intr'unu modu fatalu de ori-ce ocasiune si de ori-ce complicatiune si ar' fi devenit astfeliu pentru noi pericolose. (In drépta strigate de bravo.)

Ministrulu de esterne comitele Andrássy: Inainte de töte me oprescu la reportulu comisiunii budgetarie, care e unicu in fe'iulu seu si a resarit, ca Minerv'a din capulu lui Jóe, elu contiene o acusatiune si unu votu de neincredere. Votulu comisiunii me acusa, ca asiu fi insielatu corporile representative. Delegatulu Herbst se provoca la adresa, dér' acésta a fostu compusa mai inainte, de a fi fostu ascultatu ministrulu si se distinge bine de reportu, adres'a dice, ca guvernul a declarat posibilitatea ocupatiunii cá eschisa, si acésta s'ar' fi intemplatul prin responsulu la o intercaliune din 9 Maiu (cetesce apoi töte intercaliunile si responsurile respective ale guvernului in camere si delegatiuni spre a documenta, ca n'a eschis niciodata ocupatiunea). Din aceste explications, dice mai incolo, se pote deduce, ca ministrulu a vorbitu destulu de limpede si de positivu, dér' nu ca am insielatu ca voi'a mea corporile representative. Adeveratul, ca nu potu negá, ca nici o data n'am disu: vomu ocupá, dér' n'am potutu comunicá o tendintia inainte de congressu, de óre nimeni nu scie, cum se va poté realisá. Candu m'am dusu la congressu, n'am adressat mai antaiu la Turci'a in privint'a reintorcerei refugiatilor. Guvernul turcescu a indreptat cestiunea la congressu. Noi nu poturam vorbi inainte de congressu despre ocupatiune. Nime in Europ'a nu scie, ca óre fi-va pace. Si apoi se fi facutu ocupatiunea inainte si se fi avutu lipsa intr'altu locu de poterile nostra, atunci amu fi comisul o gresiéla atatu politica, catu si militara. — Cauta mai departe se arete causele si motivele, din cari nu s'au conchiamat corporile representative, nici inainte, nici dupa congressu; dupa aceea se intorce catra delegatulu Kuranda si dice: Starea actuala a Turciei numai erá de suferit, ca noi nu mai poteam asteptá, pana ce va cadé zidul celu háitu alu Turciei, ca ar' fi cadiutu asupr'a capului nostru. Kuranda a disu, ca Itali'a are in gandu o anecsiune, apoi, déca intr'adeveru ar' esistá astfeliu de idea, atunci n'ar' poté fi vorba de altuceva, decatu de Dalmati'a si unu argumentu mai bunu pentru ocupatiune nu mi-s'ar' fi potutu dá, decatu acesta. Kuranda vorbi de compensatiuni, dér' chiaru ministrulu italianu respuse, „ca déca ar' fi cerutu elu o compensatiune pentru Bosni'a, ar' fi trebuitu se parasésca congressulu. Tractatulu din Berlinu nu da nimenu dreptulu la compensatiuni pentru Bosni'a si Herzegovin'a. Nimeni nu l'a cerutu si nici nu-lu pote cere. — Mai incolo combate parerea lui Kuranda,

care a disu, ca erá de ajunsu se fi asiediatu numai garnisóne in Bosni'a si administratiunea se nu o fi luatu asuprane, arestandu, ca atunci amu fi avantu cu multu mai multe spese si amu fi fostu multu mai tare espusi periculeloru. Arata apoi, ca numai avendu administratiunea Bosniei in mana, potemu ocupá Novi-Bazarulu simplu cu garnisóne. Dupa aceea respunde delegatului Dr. Russ, care-lu intrebaze, ca e dreptu, ca s'a facut fortificatiuni in Transilvani'a si in Galiti'a, ca acésta nu mai e faima góla, ci o realitate, si ca n'a fostu numai o manevra a guvernului. Mai pe urma se intérce catra delegatulu Herbst, si dice: Asteptámu, ca Dr. Herbst se fi arestatu gresielele mele si drumulu, pe care trebuiea se mergu, d'er' am asteptat inzedaru. Dice, ca Herbst a sustienutu, ca si Austro-Ungari'a se fi facut o conventiune cu Turci'a ca si Angli'a. Combate parerea lui Herbst in privint'a conventiunii si apoi continua: d. Herbst a disu si aceea, ca s'ar' fi creatu unu prejuditius periculosu pentru noi, ca ceea-ce s'a intemplatu adi cu Turci'a, se pote intemplá mane si cu noi. Eu nu impartasiescu nici intr'unu chipu pararea acésta. Turci'a e unu statu conventionalu — unu statu, care e garantat prin Europ'a, noi suntemu unu statu independente, noi ne garantam noi pe noi insine. Europ'a pote dispune de unu statu conventionalu, de Austro-Ungari'a niciodata, si ast'a nu i-a venit prin minte nici unui statu. — Se incércă apoi, d'er' fora succesu, a combate argumentele aduse de Dr. Herbst cu privire la trist'a situatiune financiara.

Apoi se apuca de delegatulu Demel, care a disu, ca numai Germani'a ne a bagatu in Bosni'a cu cugetu reu. Aici si arata Andrássy dragostea cea mare ce o are pentru Germani'a. Se nu créda delegatii, dise elu, ca Germani'a si mai alesu Bismarck a fostu cu vr'unu cugetu reu facia de noi, ci din tóta anim'a si cu cea mai mare sinceritate ne a sprijinitu in congressu, apoi impulsu si ide'a ocupatiunei n'a venit dela Germani'a, ci dela Angli'a, amic'a Turciei. Combate tóte suspetiunile redicate de Demel in contra Germaniei si dice, ca Germani'a n'a avutu nici o intentiune rea cu statulu nostru, candu ne-a indemnatusi ajutatu se ocupamu Bosni'a, ca-ci din Germani'a ne a scosu de multu. „Demel a disu, ca pana acum'a am avutu o Austria constitutionala intermeiata pe doue elemente si ca ea s'ar' sgudui prin ocupatiunea Bosniei si a Herzegovinei, acésta este o téma cu totulu nefundata. Nici pondentanti'a politica a acestoru tieri, nici cea geografica nu e in stare de a smulge monarchia din centrulu seu de gravitatiiune. D. delegatu a mai disu, candu vomu fi odata in Bosni'a, va cautá se mergemu si mai departe. Déca suntemu acolo, potemu se mergemu mai departe, d'er' nu trebuie si nici nu vomu merge. La tóta intemplarea positiunea ce o avemus nu e nicidecumu rea.“

Inaltu ordinu de di.

Ostasi!

Este astadi unu anu, de candu viteji'a si rădarea vóstra invinse tóte primejdiile, tote greutatile, si voi intrarati biruitoru in Plevn'a. Acésta marézia di trebuie se remana nestérsa din inimele vóstre, nestérsa din paginile istoriei óstei.

Ati vediutu cu cata mandria, cu cata veselia si recunoscentia va primitu tiéra, candu v'ati intorsu din lupta; in tóte orasiele, in tóte satele a fostu serbatore, d'er' mai alesu capital'a, anim'a tieriei, va arestatu catu natiunea scie se pretiuésca folosele ce ea a dobendit u sangele vostru si ca iubirea ei se va intinde si mai multu de aci inainte asupra vóstra.

Ostasi! in solemn'a di de astadi fiecare din voi se multumésca a totu poternicului, ca a intaritu braçulu seu spre a aperá patri'a si se 'si faca fagaduinti'a, ca ori candu tiéra va avé trebuintia de voi, ea ve va gasi, ca la Plevn'a si pe Mine in capulu vostru.

Datu in Bucuresci, astadi 28 Nov. 1878.

Caroul.

Program'a nouui ministeriu romanu.

In 27 Nov. v. d. presiedinte alu consiliului de ministri a datu cetire, la Senatu si Camera, urmatorului programu ministerialu:

D-lorul Senatori! d-lorul Deputat!

Indeplinim o datoria constitutionala espuindu d-v. in puçine cuvinte ideile, care inspira pe membrii cabinetului Mariei Sale Regale.

Pe catu timpu situatiunea Romaniei in faç'a celorlalte

state europene nu erá bine definita, preocuparile romanilor au fostu concentrate mai alesu asupra afacerilor esteriores. Astadi independenti'a patriei nóstre fiindu unu faptu indeplinitu, silintiele tuturor a trebuite se aiba de tienta nestramata intarirea acestei nove positiuni, datorite labórei, abnegatiunei si curagiului a mai multor generatiuni de buni patrioti.

In afara ministeriulu va cautá a pastrá cele mai bune relatiuni cu tóte poterile. Elu va staru, ca tractatulu de Berlinu se fia din parte-ne executat cu lealitate si va cere, prin calea indicata de constitutiune, convocarea catu se pote mai neintardata a Camerelor de revisiune, care voru avé a modificá art. 7 din legea fundamentala a tierei. Totodata ministeriulu va pune o deosebita ingrijire ca România, intrandu in situatiunea ce i'sa asicurat prin actul, care a restabilitu pacea in Orientu, se-si véda drepturile sale de statu independentu pe deplinu asicurate.

In intru, preocuparea constanta a cabinetului va fi de a veghiá, ca justitia se fia neatinsa de luptele politice, ca legile se fie respectate cu santiania, ca ordinea si economia in finantie se fia asicurate in modu permanentu, ca functionarii statului se-si indeplinesca indatoririle loru in tótu modu scrupulosu si conscientiosu. Ne vomu pune astfelui tóte silintiele a asigurá tuturor cetatenilor ocoretirea intereselor loru legitime, — tieri unu mersu regulat si stabili alu tuturor ramurelor administratiunei publice.

Compunerea insesi a ministeriului este, credem, o garantia, ca libertatea alegilor va fi asigurata tuturor cetatenilor.

Vomu lucrá in fine se stabilim, sub scutulu legei si alu libertatiei, multumirea tuturor, pacea interna — calea cea mai sigura, care conduce natiunile spre prosperitate si civilisatiune, — singurulu mediulocu de a intarí positiunea redobedita de statu independentu, si de a atrage spre noi, in modu constantu, simpatiile si bun'a vointia a Europei.

I. C. Brati anu, D. Sturdz'a, I. Campinénu, Eug. Statescu, M. Pherekydi, G. Cantili.

Discursulu deputatului Parteniu Cosm'a,

tinutu in siedint'a camerei Ungariei la 25 Nov. c. n. 1878

(Urmare si fine.)

Si óre, d-loru! avemus noi causa de a ne caí de acésta faptu a romanilor? Óre România vediendu-si realizata odata aspiratiunile sale — cumu s'a folositu de positiunea sa pentru a'si poté imprimi chiamarea? Eta cumu: S'a pusul la lucru cu tóta seriositatea pentru a'si regulá treblele sale interne astfelui, ca se merite increderea si sprijinul Europei. Si-a facutu o constitutiune democratica cu regimul intr'adeveru parlamentar. Ca odata pentru totdeauna se scape de inevitabilele frecari interne, produse prin intrigele numerosilor pretendenti de tronu — si a intemeiatu o dinastia ereditara cu principe strainu. A eliberat pe tieranu si inca mai inteleptesce decatul noi, ca-ci acolo s'a executat legea din oficiu intr'unu anu de dile, d'er' la noi nici chiaru astadi dupa 30 ani dela promulgare ca nu este preste tota esecutata. Ne a premersu cu desfintarea pedepsei trupesci, ma a desfintat de multu deja si pedeps'a de moarte, ceea ce in parlamentulu nostru cu ocasiunea desbaterei asupra codicelui penalu s'a amintit cu ironia, ince ei n'au causa de a'si regretá faptulu. A introdusu casatori'a civila obligatore ceea ce noi nu cutesam a face. A secularisatu averile manastiresci, ceea ce noi nici preste unu secolu nu vomu cutesá a face, si prin ast'a a pusul pe ministeriulu de instructiune publica in positiunea de a infinita mai multe facultati si o multime de scoli poporali, incatul adi in România nu este nici unu catunu macaru, care se nu aiba celu puçinu o scóla. In justitia in locul legilor vechi si alu dreptului consuetudinaru a introdusu codicile celu mai perfectu; ér' noi nici astadi n'avem codice civilu. In procedura a introdusu oraliitatea si immediatitatea, ceea ce noi nu cutesam a face, ér' in criminale institutiunea de jurati, pentru care noi ne dechiaramu a nu fi inca destulu de maturi. Si au provoziutu tier'a cu cali ferate, si déca au avutu si ei pe Warringii loru, ca si noi, ei totusi au observatul inselatiunea mai de timpuriu decatul noi si au scapatu de ei mai cu puçine daune decatul noi. An infinitat o multime de spitale, asiluri si alte institute escolete de binefacere.

Cu unu cuventu in timpu scurtu a pusul base solide la toti acei factori, cari sunt in stare se ridice, civiliseze si intarésca pe unu popor remasu in deretu nu din vin'a sa'si ci din vitregitatea timpurilor, si in timpulu celu scurtu de 20 ani au facutu unu progressu atat de admirabilu incatul unu asemene nu este in stare se produca nici o natiune. Afara de acestea cu diligentia de feru a lucraturu pentru formarea poterei armate dupa sistemulu celu mai corespondietóru, si si au consolidat finançele astfelui, incatul au fostu in stare a purta unu resbelu cumplit u escedente in budgetu. Si, candu a batutu óra pentru elutarea independintiei patriei loru, toti că unulu au sarituitu inaintea redoutelor neaspugnable ale celui mare, cumplit u si vitezú inimicu; — ce e dreptu insociti de surisul curiosu si compatimitoru alu Europei, d'er' in curendu s'au reintorsu intimpinati in calea loru de triumfu de admirarea si stim'a Europei, pentru ca au dovedit u in modu eclatantu inaintea lumei, ca colo josu la Dunare esista unu popor bravu si tineru, care 'si cunoscce chiamarea sa'sa europena si este in stare a si o si impliní, unu popor, a carui aliantia pote fi pretiosa pentru ori si cine. Repetu domnilor, ar' fi óre mai bine pentru noi si pentru Europa, déca catastrof'a, inceputa, d'er' inca departe de a fi terminata, ar' fi aflatul in locul Romaniei de astadi acelle 2 principale neputintiose, cari pe cum le inzestrase congressulu nu erau in stare nici a trai nici a muri? Erá

mai bine óre de noi déca russulu in calea s'a spre Turci'u astă 2 tierisioru, cu cari nici de vorba nu stă, ci pentra inlesnirea operatiunilor inghitia simplu pe Moldova, ér' pe cealalta sub pretectu de aperare pote o ocupam noi? Eu asiá credu, ca la acésta intrebare fiecare omu seriosu prea usioru 'si pote dá responsulu, si trebue se se bucre, ca avemus unu vecinu pe a carui'a sprijinu eficace potem contá la timpulu seu.

Dice mai departe dlu ministru-presiedinte: Eu n'am vorbitu despre popórele slave, ci in genere despre popóre din orientu, si domnii deputati dóra voru permite, ca acolo, afara de popóre slave se mai afla si alte ginti. „Am vorbitu despre caderea sub potestatea Russiei si eu nu aflu periculu pentru monarhia austro-ungara in aceea, ca popóre slave dupa individualitatea loru s'ar' poté desvoltá, ferici si ajunge la bunastare, — ci 'lu aflu intr'acea déca popóre slave — sum convinsu in contra interesului loru propriu — consiliandu-se intr'o masa sub varga de feru a Russiei, ar' inecá popórele neslave, ce se afla printre densele in orientu.“ Deci garanti'a ce o cere o aflu de o parte intr'acea, că ori astadi séu ori candu va devénim impossibila sustinerea domnirei turcesci, — popórele neslave din orientu se védia, ca au pe cine se redimá, că se nu le inghitia marea, că ele se remana greci, romani, etc. — Intru tóte sum de acordu cu opinionea dlu ministru-presiedinte si o iau spre placuta scire. Eu inca dorescu, ca popórele neslave din orientu se pote privi in noi pe amicii loru, pe binefacatorii loru, si in casu de lipsa pe aliatii loru. Primescu promisiunea dlu ministru-presiedinte dreptu arvuna pe viitoru, ca-ci trecutul nu o prea justifica, de o deductiune corecta din trecutu nu o potu considerá. Ma 'mi place a crede, ca acésta promisiune este si unu respunsu la man'a ce chiaru in dilele acestea, prin semne forte visibili, ni se intinde din partea Romaniei. Cá inse acésta se fie possibilu, dorescu că pe viitoru si in patri'a nostra se se inaugureze o politica interna mai corespondiente intentiunile indicate; ca-ci altimintrea nu credu se sia possibila realizarea unei aliantie sincere cu orientul si in specialu cu România, de cumva aici acasa cu acelasi elementu vomu tractá totu asiá cum am tractat pana aici.

Continua in fine d-nulu ministru-presiedinte ca: dupa convinerea d-sale astadi in Europa unu statu numai asiá pote existá, că potere mare, déca unu numai nu voiesce a cucerí, d'er' nici insusi nu desperéza nici altii nu se indoiescu, ca atunci, candu 'si vede periclitate interesele, este gaf'a a 'si pune in cumpana tóte fórtilei si candu nu numai insusi este consciu de poterea sa, ci este si in stare a convinge despre acésta si pe altii etc. Are tóta dreptatea d-nulu ministru-presiedinte candu afirma, ca actiuni mari numai state poternice le potu efectuui; eu ince trag la indoiela, ca noi amu fi atati de poternici catu se potem realizá cu succesu politică expansiva, eu nu credu, ca ini-micul nostru comunu ar' avé curagiul se ne desconsidera asiá, precum 'lu vedem, ca o face, déca ne-ar' tiené atatu de tari, precum 'si inchipuesc d. ministru-presiedinte. Inse d-loru! in ce sta poterea unui statu? In multamirea si fericirea tuturor civilor ce compunu statulu, pentru ca numai aceste produc contilegerea si acelu patriotismu, care ne face că atunci candu suntemu in periculu nu numai din datorintia si din fric'a de lege, ci cu adeverat'a insufletire se ne sacrificam vieati'a si avearea pentru interesele patriei. Dér' dicu acésta numai atunci se pote ajunge, candu fiecare siu alu patriei se va simti fericit si nici unul nu va esperia, ca intre densulu si alti concetatiuni ai se face diferenția.

Ei bine, d-loru! asiá este la noi? Cu dorere trebue se dechiaru ca nu este asiá! patri'a nostra o compun mai multe nationalitati, dintre cari ince cu cele nemaghiari nu se tractéza astfelui, că ele se se pote simti multiamite si fericite. Recunoscu, ca pentru acésta stare a lucrurilor nu este respundietor numai guvernului, ci sunt respundietori toti chauvinistii maghiari din tiéra, cei din camera, că cei din afara de camera, cei dela jurnalistica că si cei din satele municipielor. Isi are ince si guvernul parte a sa si inca buna parte de responsabilitate, pentru ca elu este chiamat a esecutá legea, apoi elu a esecutat o astfelui, incatul cu deosebire intre romani a portit unu resbelu de esterminare. A fostu unu timpu, onorata casa! candu legislatiunea consicia de chiamarea sa, si neputendu ignorá faptulu, ca in tiéra acésta existu diferite nationalitati, sa'nisuitu se satisfaca dupa potintia si in acésta privintia si pentru multamirea dreptelor pretensiuni ale nationalitatilor a adusu asiá numita lege „pentru egal'a indreptare a nationalitatilor.“ Inse acésta lege servește astadi numai spre a desradacina din peptulu nemaghiarilor creditint'a ce au avut'o in santian'a legii. Ca-ci astadi nimenui nu'i este permisul se observe acésta lege, ci din contra ori cui, dela ministrul pană la celu din urma notarul comunulu — i este permisul se o calce, nici spiritualu, nici liter'a acelui legi nu se mai respectea. Nu voiu se enumera aci, ca surile speciali de nemultamire, pentru ca acelea nu se potrivesc in cadrul acestui discursiuni, voiu servii si eu de aceloa, déca va fi de lipsa, si déca ni se va trage la indoiela asertiunea. la desbaterea budgetului, de astadata me voiu margini la cateva momente mai generali si mai cesa'ma unele fapte ale guvernului actualu

Totu ce au facutu guvernele de mai nainte in favórea nationalitatilor sub guvernul actualu s'a redusu la nulla si in specialu romanii sunt respinsi de pe tóte terenele si persecutiati sistematic. Se nu amintescu de altele, ajunga devastatiunea, ce s'a pusul la cale intre deregatorii romani dupa suspinderea legii de inamovibilitate a judecatorilor. O mare parte a deregatorilor s'a destituitu, mare parte s'a pensionat inainte de timpu foră resonu si foră causa suficienta, ér' cati au mai remasu, mai pe toti i-a resfirat ministrul de justitia mai prin tóte unghuriile tierii, numai la locul loru naturalu intre romani nu i-au lasat si peste totu in 10 ani de dile nici pe unu deregatoriu de romau nu l'a inaintat. Inse facia de actualulu ministru de justitia sum datoriu cu satisfactiunea, ca pentru acésta devastatiune d-sa nu este respundietor; ca-ci de candu am onore a'lu cunoscce, mi-am castigatu firm'a convingere, ca d-sa nu este capabilu a face cuiv'a nedreptate. Ba din contra, intrarea

d-sale in ministeriu am salutat că inaugurarea unei ere mai drepte în guvern.

Se mai amintesc numai ună: e lucru sciutu, ca majoritatea locuitorilor din Transilvania — romani, încă totu persistă în passivitate, încă totu se retinu dela folosirea drepturilor politice. Si ce este cauza principală a acestei passivități? Se incetam odată cu suspicioanele și se nu cautam a devenea cauza a reului aiurea, ci se o cercam colo unde este. Este anomalie, ca noi desii tienem, ca suntem reprezentanții unei tieri, — numai pentru paralizarea romanilor din Transilvania — formam o camera alăsă pe basă a două legi electorale cu censuri diferite. Eu fără a me teme, ca faptele me voru dă de minciuna, ceteză a afirmă, ca: de căsări pentru Transilvania s'ar aduce o legă electorală drăptă, de căsări introduce numai cea din Ungaria, — romani transilvaneni nu s'ar mai retrage. Nu me mai estindu si asupr'a altoru cestini, ca-ci precum disie, nu este aci locul, ci cu dorere constatez: ca pe catu cunosc eu poporul roman și cred, că-lu cunosc bine, acelă a ajunsu deja la atâtă, incatul elu tiene, ca: nimic numai are de perdu. O stare acăstă, d-lor, ce nu s'io pote dorî nici unu statu si carea nu dovedesce tocmai tarii statului nostru, — si cu atatu mai vertosu atunci, candu din tōte partile se afirma, ca nemultiamirea este generală la tōte poporele Ungariei. Dreptu aceea, vediindu, ca prin politică atatu externă catu internă a guvernului s'au inaugurat o direcție pericolosă pentru patria noastră, proiectul de adresa presentat din partea comisiunii de 21, deorece acelă pe lengă tōte ingrijigările sale, după interpretare ce i s'au facut, involvă incredere guvernului — nu-lu primesc de baza pentru desbaterea specială.

„Times“ despre România.

Diariul celu mai mare și mai latu din lume „Times“ din 28 Nov. se ocupă într'unu articulu mai lungu de România, din care reproducem si noi partile mai principale, că se vede si cetorii nostri, cumu se pronuncia angloșii asupr'a fratilor nostri romani:

„Dupa ocuparea Dobrogei, — dise „Times“ — care s'au facut printr'o proclamatiune însemnată, se deschisera indata corporile legiuitorale ale României. Domnitorul promite poporului Dobrogei de diverse nationalități și confesiuni prin proclamatiunea să, ca de aci incolo le voru fi asigurate familiă, religiunea și casele tuturor locuitorilor. Mahomedani se voru bucură in tōta privință de aceea protecție. Dobrogea dela 1 Ianuarie 1879 va fi crutiata de tōte acele tacse grele, ce le-a portat sub guvernul turcesc si numai de aci incolo va cunoșce, ce va se dica unu guvern luminat. Români cu administratiunea si organizația Dobrogei, care încă este o provinție paraginătă, că tōte provinciile imperiului turcesc, voru documentată înaintea lumii, ca sunt buni administratori. Candu va fi lini'a ferata romana completată si capitala României legată cu portul marin Chișinău, atunci acestu portu va aduce mari venituri, cari se voru potă întrebuintă spre redicarea provinciei celei noue. Principele Carolu a disu, ca chrestinii si mohamedani voru fi deopotrivă înaintea legii, dăr' realisarea acestei idei frumosse nu-i va fi tocmai usioră, din cauza, ca români n'au datu evreilor drepturi egale cu celelalte confesiuni, si de aceea a intervenit congressul din Berlinu în favorul evreilor. „Times“ apără pe evrei in contra romanilor si combate tōte motivele, cate se potu aduce in contra evreilor. Mai incolo adauge, ca de căsări nu voru dă drepturi evreilor, atunci nu voru potă pune nici pe mohamedani pe o trăpta cu chrestinii, de aceea Domnitorul Carolu se vede, că se multiamășca pe mohamedani, că Europa se n'aibă cauza de a se căsă, ca a datu Dobrogea României.

Mohamedanii, că ori-care altu popor, se voru porta bine, de căsări voru fi bine tractati, de căsă religiunea loru va fi respectata, atunci si loru nu le va pară reu pentru unu guvern, care i-a apasat pe ei, că si pe chrestini. Chiar de căsă mohamedanii s'ar portă catra romani neleali, n'au se asteptă dela nici o potere nici unu ajutoriu, nici pe față, nici pe ascunsu. Mohamedanii n'ar' potă capătă ajutoriu nici din Constantinopolu, ca Europa a ruptu tōte legaturile intre ei si Constantinopolu si de căsă români n'ar' realiză promisiunea Domnitorului loru, ar' merită se-i condamne lumea. Viitorul României este discutat in discursulu tronului, care e indreptat atatu catra poterile europene, catu si catra romani. Elu vorbesce cu o justă mandria despre ce au facut români in timpul războiului dintre Rusia si Turcia. Români au afirmat si au asigurat independentă loru prin multe sacrificii si prin vitejii ostasilor pe campu de bataia. Ori-cine va recunoște dreptatea acestei laude. Români erau tractati de omeni usiurei si nepasatori, dăr' ei au arestatu, ca sciu si potu se faca mari sacrificii pentru independentă loru, era Plevna a dovedit, ce ostasi sunt români. O alta dovedă, despre ce promis români pentru

viitoru, mai e si starintă, cu care au resistat in contră dictaturei russesci si in contra silintelor Russiei, de ai face vasali. De căsă români ar' fi fostu sprinținiti de vre-o putere mare, atunci poporul roman s'ar' fi luat la lupta pentru Basarabia cu uriasul seu vecin. Români au probat pana la evidentia, ca numai state independente potu pune stăvila înaintarei valului slavu catra Bosporu. State independente, fia acelea chiar slave, că Bulgaria, sănătate, că România, nu voru renunță nici odată la libertatea loru, că se se pună sub despotismulu muscalescu. România după positiunea s'ă geografica trebuie se tientăscă într'acolo, că se devina unu statu modelu in tōte privințele. România pe viitoru se'si jăde de modelu in sistem'a caliloru ferate, in instructiune, in administratiune, in justitia pe Elveția si Belgia, că se-si asigureze viitorul seu. Europa niciodată nu s'ar' potă invoi, că aceste două individualități politice se se stergă. România caute se devina Belgia orientala, ca are că si Belgia două vecini poternici si rivali, ca precum are Belgia pe Franția si Germania, asia are si România pe Rusia si pe Austria. Pentru Austria independentă României este totu atată de însemnată, că pentru Anglia independentă Belgiei.

Cu tōta positiunea importantă a României in se, de căsă nu va fi inteleptesce administrata, totusi va fi in viitoru data pradei si sacrificata. Pórtă încă si inchipuieă, ca Europa apusenă va sari si a două ora in ajutorul ei din cauza, ca stăpanesc pămentul celu mai rîvnit din Europa. Ea a creditu, ca poterile apusene numai o sperie, inse candu voru vedé, ca ostile russesci mergu catra Constantinopolu, nu-o voru lasa-o, dăr' s'ă insie-latu amaru. Poterile apusene vedea, ca unu guvern, care nu potea său nu voieă se tienă Turcia in buna stare, nu potea se fia o bariera permanentă in contra Russiei. Asiadăturii turce fura tractati tocmai, după cumu s'au portat. Români se studieze cu mare atenție pagină acăstă din istoria Turciei. Din fericire ei sunt unu popor, care jubesce progressul si au facut mari progresse materiale in cei douăzeci de ani din urma, cumu n'au facut nici unu popor micu că ei, cu exceptiune de libertatea religioasă. Ei s'au arestatu doritori si apti de a stabili la densii practică natiunilor civilizate. De căsă voru se aiba o positiune avantajosă in viitoru, atunci se merge înainte pe calea, pe care au apucat. Dice mai departe, ca România se delatureze din constitutiunea să intolerantă si atunci tōte poterile voru sprijini România in tōta privință. Făca români din statul loru unu statu modelu de administratiune si atunci potu se astepta sprinținu dela poterile apusene, ca dela Rusia, macar ca e vecină loru, n'au ce asteptă, ca nu e nicidecum protectoria loru naturală, pentru-ca ei se tienă de familiile natiunilor occidentale prin rasa, prin limba, prin activitatea comercială, prin simpatie politice si prin institutiunile loru reprezentative.“ —

Ocuparea Dobrogei.

Cetim in „Monitoriu“: D. ministru de interne a primit următoarele telegrame dela d-nii prefecti din Dobrogea:

Tulcea, 24 Nov. 1878.

„Asăra, intregul orasul era iluminat. Edificiile publice din fondurile primăriei. Corporațiunile diferențelor naționalități asemenea au iluminat arcurile loru de triumf. Tōte casele si magazinile iluminăt de particulari. Muzicile infanteriei si rosiorilor au parcursu orasul cu facile, cantându retragerea. Poporul, si cu acăstă ocazie, a arestatu multu entuziasm. Aclamării desu repetate s'au audiu prin orasul pana după mediu noptiei.“

Tulcea, 24 Nov. 1878.

„D. administratoru de Babadagh anunță, ca eri 23 curinte, a primitu adio dela delegația guvernului rus. S'a celebrat Te-Deum in tōte temple; bandiera româna a fostu redicată pe tōte autoritațile publice. Séră, orasul a fostu iluminat. Poporul linistit.“

Chișinău, 26 Nov. 1878.

Eri 25 curinte, pe la orele 2 postumeridiane, a sositu batalionul 4 de venatori cu d. colonel Gorjanu si d. maior Ioanovici; autoritatele civile si mare parte a poporului au primitu trupele romane cu urari entuziasme. Comunitatea elenă a oferit comandanțului panea si sarea traditională. Unu serviciu divin a avut locu la biserică grecească, după care armata a defilat străbatându strădăle importante pana la piata principală a orasului, cu muzica regimentului 4 in frunte. Entuziasmul, că si in diu'a de 23, indescriabil. Noptea iluminată. Muzica a fostu lasata la dispoziția coloniei elene, care a serbatu venirea armatei cu patriotismul celu mai mare. „O manifestare imposantă a avut locu dinaintea rezidenției“

„Am multumit in numele guvernului la strigătele entuziaste de: „Traiescă AA. LL. RR. Domnitorul si Domnul Românilor“! „Adi diminția a sositu si o baterie de artileria. Trupele instalate catu s'au potutu mai bine.“

REGULAMENTU

pentru stabilirea si perceperea taxelor in Dobrogea.

§ I. Contributiuni directe si vami.

Art. 1. Impositul timbrului si inregistrarii, impositul asupr'a beuturilor spirituoșe si tacsele vamale de importare si exportare, actualmente in vigore in România se aplică si teritoriului cedatului României prin tratatul dela Berlinu.

Art. 2. Modul de percepție va fi celu fiscat prin legile, regulamentele si tarifele aplicate in România pentru fiecare din aceste contributiuni.

Art. 3. In privința sarii se va urmă conformu legislației române asupr'a materiei.

Art. 4. Comerciul tutunarilor in Dobrogea este liberu.

Art. 5. Fiscul va percepe asupr'a tutunurilor, tabacurilor si tigarilor de proveniență străină, ce se importă in Dobrogea, o taxă vamală de lei 500 la sută de kilograme.

Art. 6. Tutunurile, ce se cultiva in interiorul Dobrogei, sunt supuse in folosul fiscului la o taxă de 75 lei pentru 100 de kilograme. Percepția acestor taxe se va regula prin instructiuni speciale.

§ II. Contributiuni directe si domenie.

Art. 1. Dijmă, impositul pe capitalul imobiliaru in orasie si sate, impositul pe venitul imobiliaru in orasie, impositul de 3 la 100 asupr'a lucrului agricultorilor si mestesugariilor, asupr'a castigului comerciantilor si fabricantilor, impositul pentru scutirea din armata, impositul pe valoarea locativa a carciunelor, cafenelelor, bacanilor, restaurantelor, taxă de 2 jum. la 100 pe venduirea viteilor, tacsele pe mori, pe debitele de tutunuri, si orice alte dari directe in vigore catre statu, sunt si remanu desființate.

Art. 2. Legea din 1873 pentru licențele de beuturi spirituoșe se pune in aplicatiune in tōta intinderea Dobrogei, cu incepere dela 1 Ianuarie 1879. Reglemente si instructiuni ministeriale voru stabilii tacsele fisice de percepțu, după poporului, conformu citatei legi.

Art. 3. Unu recensementu se va face de urgintia prin comunele urbane, spre a se impune la patenta si la impositul foncieru, conformu legilor române, comerciantii, industriașii si proprietarii de imobile din districtele comune, cu incepere dela 1 Ianuarie 1879. Instructiuni ministeriale voru fiscaș epocă acestui recensemntu, durată s'ă si clasă, care a va apartine, după poporului, fiecare orasie.

Art. 4. Toti locuitorii, cari voru posedă acte de proprietate (tapi) in regula, dela guvernul otomanu, pentru cultura pe teritoriul Dobrogei, voru fi liberi a-si cultivă pamentul, scutiti de orice dare in cursul anului 1879.

Art. 5. Dreptul de a intretine si a pasuna oile, caprele si rimatorii pe domeniul statului se va cumpără obligatoriu, că si pe trecutu, de toti proprietarii, cu pretiu de 1 leu de capu de oie si capra, si de 60 bani de capu de rimator.

Art. 6. Importatorii de oi, capre, rimatori, aduse in Dobrogea pentru érnare, voru fi supusi la aceeași dare, ce se va percepe după instructiuni speciali prin bucurourile vamale.

Art. 7. Recensemntul generalu, ce e a se face in România in anul viitoru, se va intinde si asupr'a Dobrogei.

Art. 8. Inchirierea si arendarea imobilului si veniturilor domeniale se voru face conformu legislației actualmente in vigore in România.

Art. 9. Organizația financiară română si imposibile directe din România voru intra in aplicatiuni in Dobrogea cu incepere dela 1 Ianuarie 1880.

Art. 10. Legile române de percepție si legea de urmarire voru fi aplicabile in Dobrogea, intru catu nu voru fi contrarii dispozițiunilor regulamentului de față.

§ III. Despre monete.

Art. 1. Monetele cu cursu obligatoriu in România voru fi singurele admise in casele statului si date in parti de catre acestea, pe totu teritoriul Dobrogei.

§ IV. Dispoziții transitorii.

Art. 1. Pana la 1 Ianuarie 1879, nu se va percepe nici o taxa de timbr séu inregistrare in tōta intinderea teritoriului Dobrogei. („Monitoriu“).

Divers.

(Aniversarea lui Plevnei.) Diu'a de 28 Nov. (10 Dec.) s'au serbatu in tōta România a cu mare solemnitate. Strădăle Bucureștilor erau impodobite cu drapel, după Te-Deum a avut locu

la casarm'a Alesandru unu banchet, datu de gard'a cetatianésca oficierilor din garnisóna. La acestu banchet au luat parte d-nii ministri I. Bratianu si Cantilli, d. generalu Manu si unu oficier elvetianu. Oficierulu elvetianu a redicatu unu toastu pentru Romani'a inainte-mergêtore a civilisatiunei in Orientu. D. Bratianu a respunsu. Sér'a a fostu banchet la palatul, unde au luat parte toti oficierii, ce se aflau in Bucuresci.

(„Monarchia austro-ungara - romanescă!“) „Augsburger allg. Ztg.“ publica in Nr. seu dela 7 Dec. o corespondintia din Bucuresci, care dice din cuventu in cuventu: „Inca de mai multe luni incóce s'a formatu intre boiéri, embrionulu unei partide, care tientesce la aceea, că se unescă Romani'a cu monarchia austro-ungara asia, ca Valachia, Moldova, Dobrogea, Bucovina, Transilvania, si comitatul Maramureșului — se constituie unu regatu, care séu se devina o secundogenitura a dinastiei habsburgice, séu unita cu Ungari'a si Austri'a, se formeze monarchia austro-ungara - romanescă. Sgomotele asupra acestoru planuri amutisera curându dupa nascerea loru. Acuma inse circula din nou si inca in modu mai pronunciati, ca-ci aceste sgomote vorbescu acumu si de aceea, ca planurile memorate sunt bine vediute in anumite cercuri vieneze, pe cari numai trebuie se le numescu mai deaproape.“ — Este caracteristicu, ca corespondentul lui „Augsb. allg. Ztg.“, care mai eri alaltaeri impar-tise Romani'a intre Russi'a si Austri'a, vine acuma si voiesce se faca din Romani'a unu regatu mare romanescu sub scutulu dinastiei habsburgice! —

(Ad vocat u nou.) In 9 Decembre an. c. a depusu in Budapest'a censur'a advocatiala d-lu Franciscu Hossu Longinu, care, precum nu se scrie, 'si va deschide cancelari'a in Déva. Ilu felicitam pe acést'a noua cariera!

(Societatea de lectura „Andrei Siagun'a“) din Sibiu a arangiatu in sér'a de 29 Nov. st. v. in memori'a marelui Archipastorius Andreiu, in sal'a mare a seminarului andreianu, o siedintia publica cu urmatorea programa: 1. „Romanime multu cercata“, poesia de Z. Boiu, melodia de D. Cuntianu, esecutata de chorulu vocalu. 2. „Cuventare occasionale“, rostita de Mateiu Voileanu, cl. curs. III. 3. „Sil'a“, poesia de C. Boliacu, declamata de George Moianu, cl. curs. III. 4. „Hor'a Grivitiei“, poesia de V. Alesandri, melodia de Grigorie Ventur'a, cantata solo de Ioanu Punteanu, cl. curs. III. 5. „Capitanul Romano“, poesia de V. Alesandri, declamata de Nicolau Borz'a, cl. curs. I. 6. „Unele datini ale poporului romanu la Craciunu“, disertatiune de Leo Buzdugu, cl. curs. II. 7. „Resbunarea lui Statu-Palm'a“, poesia de V. Alesandri, declamata de Ioanu Gavrusiu, cl. curs. III. 8. „Cisl'a“, cuartetu umoristico-satiricu, de C. Golombiovschii Porumbescu.

(Dela curtea romana) Domnitorul Carolu a primitu in audientia particulara Sambat'a trecuta pe d. comite de Hoyos, ambassadorulu Austro-Ungariei. Escentent'a S'a a avut onore a remite din partea augustului seu suveranu, imperatului Austriei, Altetiei Sale Regale o scrisore, prin care i' respunde la aceea, cu care Domnul a tramsu Imperatului-Rege marea cruce a ordinului „Steu'a Romaniei“.

(Dar u Danaidu.) Unu diuariu americanu istorisesce urmatorea intemplare curioasa: In Rochester statulu New-York unu Irlandezu seracu era datoriu unui omu bogatu, dér' nu era in stare se-i plătesca. Bogatulu pérí pe seracu pentru datoria, si esoperă pe bas'a incusei sale unu ordinu judecatorescu de esecutiune. Dér' in cuprinsulu Irlandezului seracu nu se află nimica pe ce se pótă pune secuestru. Ce-e dreptu in curtea datornicului erau doue scrófe mari si frumóse, dér' legea americana, totusi mai umana decat a nostra, dice espresu, ca doi porci, pentru sustienarea casei, sunt scutiti de esecutiune. Vielenrul bogatu vediendu, ca pe calea legii nu pótă pune man'a nici intr'unu chipu pe scrófele seracului, ce facu? se puse si cumperă doi purcei si ii tramite print'r'nu omu la datorniculu seu, dicendu, ca acei purcei ii a daruitu unu omu de omenia. Datorniculu vediendu purceii se bucură fórte, dér' bucuria lui nu tienù multu, ca acuma vení bogatulu cu esecutoriulu si i' luă scrófele, ca acuma seraculu nu mai potea invocá legea in aperarea s'a, ca elu avea patru porci si pe doi dupa lege ii potea secuestrá. Si istoria asta americana este cumu este, dér' la noi pe campia se istorisesce unu

lucru si mai curiosu cu unu bietu romanu. Unu omu avea unu juncu fórte frumosu si a amblatu pe la mai multe tèrguri se-i capete sociu, dér' nu i-a potrău capetă. Odata se duce cu junculu seu éra la unu tèrgu, unde vení din intemplare si judele cercualu (szolgabiro), care avea unu juncu tocmai că alu omului. Judele indata ce vediu junculu omului se da pe giuru de elu si mai antaiu 'lu ia cu bun'a si dice, că se-i vindia lui junculu. Omulu dise: „ba mai bine vinde mi-lu Domni'a ta mie.“ Destulu, ca omulu nu vră se vindia junculu cu nici unu pretiu, atunci dise judele cercualu: „Lasa, ca te voi face io de 'mi vei da tu junculu, n'am io grije“, si asia s'a si intemplatu, ca nu trecu multu si judele cercualu puse pe unu omu din satulu, de unde era celu cu junculu, se incépa vrajba cu elu. Acest'a se luă la certa, apoi la bataia. A dou'a di tramite judele cercualu gendarmii dupa omulu cu junculu, si milu duce si mi-ti-lu baga intr'o temnitia umeda si puturoasa si mi-ti-lu tiene vre-o trei dile numai cu pane góla uscata si cu apa, apoi a patr'a di se milostivi domnulu jude si-lu chiamă inaintea s'a. Cumu-lu vediù rise, că unu satana si dise: „Nó, da mi-am pusu man'a pe tine, acumu junculu, séu de unde nu, unu anu de dile nu scapi din temnitia“. Ce era se faca bietulu omu, indata porunci acasa la nevasta se-i tramita junculu si in modulu acest'a, domnulu jude cercualu isi imparechiă junculu, éra bietulu omu scapă din nevoie si din necazulu in care-lu bagase totu judele cercualu. Vedi omulu acest'a si perdu junculu pe buna dreptate, cati nu voru fi patit'o, că omulu cu junculu inca pótă si mai reu.

(Restaurant a junilor frumosi.) — Asiá se chiama o eleganta restauranta, situata pe un'a din stradele principale ale Iasiloru, si ai carei musterii sunt siese tineri, alesi pe sprincéna totu unulu si unulu si fiecare cu órecare positiune onorabila in societate. Pana mai acumu trei septemani, tinerii nostri erau siépte la numeru; atunci inse unulu din ei s'a logoditu si Duminec'a trecuta trebuie se 'si celebreze casatori'a. Astfelui remasera numai siése, dér' unulu mai frumasielu decat altulu si toti candidati de insuratore. Unii din ei sunt mai multu, altii mai puçinu pretensionosi. Ba unulu mai hazliu, intr'o séra, pe candu 'si espuneau pe rendu titlurile si pretensiunile la insuratore, ajunse atatu de departe cu modestia, in catu dise, ca de órace ar' fi prea mare jertfa din partea unoru parinti se dé si fata si zestre, densulu se multiamesece numai cu un'a din doue: parintii se 'si tiana fat'a si lui se i' dé zestre! — Precum vedeti, tinerii nostri nu sunt pretensionosi, si apoi sunt glumeti; adeverulu e, ca societatea loru ofera o placuta petrecere. Restaurant a are o frumósa façıada cu greamuri mari pe strada si frumósele Iasiloru nu prea se potu pazi se nu arunce cate-o privire galesia spre aceste greamuri, candu trecu pe dinaintea loru. „Press'a“.

Literariu.

(„Der Osten“.) Numerulu 48 alu diuariului „Der Osten“, care a intratu in alu 12-lea anu alu esistentiei sale si care apare in Vien'a, avendu de tendintia apararea interesselor romane si slave, cuprinde urmatorea materia: Ceva din istoria bisericiei ortodoxe in Transilvania; Revista politica; Resbelulu anglesu contr'a Afganistanului; Ocuparea Dobrogei de catra romani; Festivitatea Bleiweiss in Laibach. — Mic'a cronică: Propaganda catholica in Romani'a; Spargerea unei casse de Wertheim; Debordarea lacului Cisknitz. — Economia poporala: Regularea Savei; Statistica romana; Societatea de asigurare „Anker“. — Sciri noue si telegrame. — List'a tragerei loteriilor. — Anunciuri. — Totodata fasciculu celu mai nou „Das Lesestübchen“ ilustratu, care se transmite gratis abonentilor, contine urmatorele: Insielatiune pentru insielatiune, humoresc'a de Paulu Fuchs; Ai patit'o, noveletta de C. Lehnert; Bomb'a negra, de Caroline Wild; O vietia linistita (grupa de fasani); Monitórele austriace pe Dunare; Domnulu actuariusu, humoresca de Dr. Stavenow; Hirt'a, insul'a paserilor; Leopoldshütte lenga Strassfurt; Padurariulu dela Hohenerfeld; Novel'a criminale de Wilhelmus Brauna; Pe Nume'a de A. Pfeifert; Quedlinburgu; Dobendirea plutei; Mic'a Pepit'a; Nourii; Portulu Petrapawlowsk din Siberia de Ostu; Gemenii; Humoristice; Ghicitori si Rebusuri. — Ilustratiuni: Basilic'a dela San-Zeno in Veron'a; O vietia linistita (grupa de fasani); Monitórele austriace pe Dunare; Leopoldshütte lenga Stassfurt; Dupa venatore; Quedlinburgu; Dobendirea plutei; Mic'a Pepit'a; Unu imagiu de nuori; Portulu Petrapawlowsk din Siberia de Ostu; Gemenii; Humoristice; Ghicituri si Rebusuri. — „Der Osten“ impreuna cu fascicul'a ilustrata „Das Lesestübchen costa pe 3 luni 1 fl. 50 cr.

Ajutorie pentru ranitii din Bosni'a.

Brasovu, 28 Nov. 1878.

Multu onorate d-le Redactoru! La 24/12 Octobre a.c. in Nr. 81 alu „Gazetei Transilvaniei“ ati binevoiutu a publica colectele incuse dela 24 comune la subscribulu comitetu nationalu romanu pentru soldatii raniti din Bosni'a si Herzegovina in sum'a de 234 fl. 68 cr. Ve rogu se publicati si list'a alaturata cu colecta dela 9 comune romane de 69 fl. 66 cr., lenga care adaugendu-se si ofrand'a dela dn'a Sofia de Gidofalvi Alberta de 20 fl., precum si venitul concertului datu de dn'a Victori'a Statescu de 392 fl. 5 cr.: toté acestea la olalta dau sum'a totala de 716 fl. 39 cr. v. a.

Despre administrarea acestoru oferte la locurile competente si cuitarea loru, precum si multiamit'a, ce se aduce contribuentilor de catra Escel. S'a d. ministru reg. ung. de interne, prin Ilustr. Sale d-nii Iuliu de Szentiványi, comite supremu si Iuliu de Roll, vicecomite, ve achud spre publicare 2 harthii, traduse din limb'a maghiara in cea romana. Pre lenga cele de susu mai achud in copia list'a domnelor colectante din Brasovu Maria'sa Sacareanu, Elen'a G. Ioanu, Maria'sa Priscu, Elen'a Sfetea, Elen'a Baiulescu si Elen'a Densiusianu, rogandu-ve se se publice si acésta impreuna cu relatiile comitetului reuniunei femeilor romane din Brasovu.

Brasovu, in 28 Novembre 1878.

Comitetul pentru ajutorarea soldatilor raniti.

Ioanu Petricu, protop. si presied.

List'a de colecte dela următoarele comune romane pentru soldatii raniti din Bosni'a si Herzegovina:

1. Comuna Polyan dela 13 insi 1 fl. 82 cr., colectoru I. Solnay, parochu; 2. com. Lemnia dela 12 insi 72 cr., col. I. Solnay, par.; 3. biserica pe Tocile in Brasovu dela 45 insi 19 fl. 44 cr., col. Vas. Sfetea, par.; 4. Brasovu-vine dela 149 barbatii 16 fl. 50 cr., prin G. Persinariu, par.; deto dela 11 femei 9 fl. 70 cr., 9 fasii a 10 coti, 7 triangule, 4 compresse si 1 sterghiu, prin dn'a preotesa Susan'a Persinariu; 5. com. Simonu bis. noua dela 14 insi 4 fl. 62 cr., prin I. Mosoiu, par.; deto 6. bis. vechia dela 26 insi 4 fl. 60 cr., prin N. Manoiu, par.; 7. Pórtă Branului dela 15 insi 2 fl. 40 cr., prin I. Lungu, parochu; 8. dn'a Sofia de Gidofalvi Alberta in Brasovu 20 fl.; 9. com. Tintari colect'a in bani si bucate dela 10 insi 6 fl. 76 cr., prin parochi si dela preotesele Maria si Rachir'a 40 deka scame; 10. Iutoisuru-Buzeului dela 16 insi 3 fl. 10 cr., prin G. Zahari'a, invetiat. Sum'a dela 311 insi 89 fl. 66 cr.

La 9/21 Sept. 1878 concertulu d-nei Victori'a Statescu 392 fl. 5 cr.; In 24/12 Octobre 1878 in Nr. 81 dela 24 comune s'a publicatu 234 fl. 68 cr. v. a.

Sum'a totala 716 fl. 39 cr. v. a.

Brasovu, in 24 Novembre st. v. 1778.

Comitetul nationalu rom. pentru ajutorarea ranitilor din Bosni'a si Herzegovina.

(Va urmá.)

Ioanu Petricu, presiedinte.

Nro. 1052—1878.

Concursu.

La scól'a granitiarésca din Cugiru lenga Orasti'a e de a se conferi unu postu de invetiatorésa cu salariu anualu de 300 fl. v. a. cortelu si lemne de focu.

Acele competente romane, cari dorescu a obtiné acestu postu conformandu-si petitiunile loru cu documentele prescrise de lege au a se adresá pana inclusive **28 Decembre a. c. st. n. la**

Comitetul administrativu de fondulu scolasticu alu fostilor granitieri din regimentulu romanu I din Sibiu.

D-lu I. Leveaux, siefulu casei „Au Bon Marché“, 24 Strad'a Lipscani Bucuresci **cere fine-diatu** amplioati (Commis), cari sunt in currențul Comerciului de maruntisiuri „en detail“ si cunoscu bine limb'a romana. Leaf'a, ce se ofera, este 1800 franci anuali. Ofertele se facu prin scrisori. Se se arate asemenea si numele caselor pentru referintie.

3—3

Pretiurile piathei

din 13 Decembre st. n. 1878.

	Hectolitre. fl. cr.	Hectolitre. fl. cr.	
Granu { frunta	6.30	Mazarea	6.10
midiuloci	5.60	Lintea	8.—
de diosu	4.80	Fasolea	4.10
Mestecatu	4.60	Cartofi	1.75
Secara { fromosa	4.10	Sementia de inu	11.40
de midiuloci	3.80	" de cânepa	5.90
Ordiulu { frumosu	4.10	1 Chilo. fl. cr.	
de midiuloci	3.70	Carne de vita	—40
Ovesulu { frumosu	2.20	" de rimatoriu	—44
de midiuloci	2.10	" de berbece	—24
Porumbulu	3.70	100 Chile. fl. cr.	
Meiu	4.80	Seu de vita prospetu	32.—
Hrisca	—	" topitu	48.—

Cursulu la burs'a de Viena

din 13 Decembre st. n. 1878.

5% Rent'a charthia (Metalliques)	61.60	Oblig. rurali ungare	73.50
5% Rent'a-argintu(im-prumutu nationalu)	62.80	" Banat-Timis. 80.—	
Losurile din 1860	113 —	" transilvane. 83.50	
Actiunile bancei nation. 786.—		" croato-slav. 75.75	
" instit. de crediut 230.28		Argintulu in marfuri	100.—
Londra, 3 luni	116.95	Galbini imperatesci	5.58
		Napoleond'ori	9.35
		Marci 100 imp. germ..	57.75

Editoru: Iacobu Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipografia: Ioane Gött si fiu Henricu.